

Op naar wonderbaarlijke visvermenigvuldigingen

door Dr. Rudy HERMAN¹

Het duurzaam beheer van de natuurlijke hulpbronnen krijgt een centrale plaats in de recente ontwikkelingen in het Europees Maritiem beleid. Hierbij gaat ook de aandacht uit naar innovatieve ontwikkelingen in het verrijken van natuurlijke visbestanden op basis van ecosysteembenaderende aquacultuur.

Vlaanderen heeft in de laatste decennia een indrukwekkende expertise opgebouwd inzake aquacultuur. In dit onderzoeksdomein ondersteunt EWI ook het internationaal platform ASEM, *Asian European Meeting*. De internationale workshop *European Ecosystem-based Fisheries Enhancement* (Brugge, 7-8 mei 2007) streefde ernaar een aantal onderzoeksprioriteiten te definiëren voor een *ecosystem-based aquaculture*. Deze kunnen worden geïntegreerd in de toekomstige werkprogramma's van de thematische prioriteiten 'Voedsel, landbouw en visserij, biotechnologie' en 'Milieu' (inclusief klimaatverandering) van het 7de Kaderprogramma van de Europese Commissie.

Voldoende vis verzekeren

Sinds de jaren 80 stagneren de visserijopbrengsten. Wanneer men specifiek de vissoorten voor menselijke consumptie beschouwt, blijkt de situatie dramatisch. Voor verscheidene soorten (o.m. kabeljauw, haring, tarbot, ...) is de kritieke populatiedichtheid al bereikt. Er zijn te weinig oudere vissen aanwezig om de visscholen op voldoende grootte te houden, met een goede verdeling over de verschillende leeftijdsklassen. Er is een reële noodzaak aan maatregelen om het voortbestaan van deze commerciële visbestanden te verzekeren. Dit kan door enerzijds beschermde gebieden aan te leggen waar niet mag worden gevisst, gekoppeld aan het strikt navolgen van visserijquota. Anderzijds zijn zogenaamde herstockeringsprogramma's nodig, die momenteel met succes in Azië worden uitgevoerd. Deze programma's maken gebruik van de recente ontwikkelingen in aquacultuurpraktijken gestationeerd op land en zee. Voor economisch belangrijke vissoorten wordt het jonge broed opgekweekt en op zorgvuldig uitgekozen plaatsen aan de natuurlijke populaties toegevoegd.

De totale aanvoer en productie van vis, schaaldieren en andere mariene proteïneproducten (zoals kreeftachtigen en wieren) bedraagt momenteel ± 150 miljoen ton per jaar² (zie fig. 1). Hiervan is ongeveer

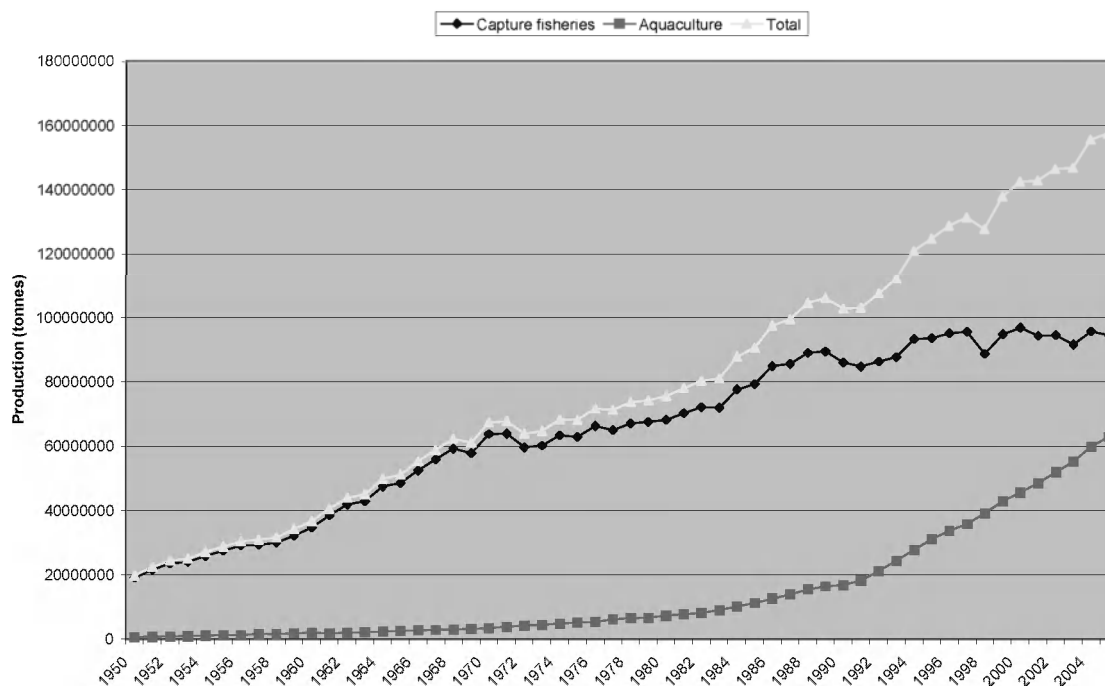
50% afkomstig van aquacultuur. Tegen 2030 voorziet men een toename van 40 miljoen ton eiwitproductie door aquacultuur om aan de stijgende mondiale behoeften te voldoen. Het belang van aquacultuur zal dus exponentieel toenemen. Best gebeuren deze ontwikkelingen op basis van nieuwe onderzoeksbevindingen, die rekening houden met het belang van de mariene ecosystemen en natuurlijke (vis)populaties. Recente innovatieve methodes – in het laatste decennium toegepast op een aantal mariene vissoorten – blijken succesvol te zijn. De expertise zit hoofdzakelijk in Japan, China (zie fig. 2) en in de noordelijke landen van Europa.

Europa voert momenteel 50% van haar aquacultuurproducten in en heeft er alle belang bij haar aquacultuurexpertise te valideren. Recent werd vooruitgang geboekt in de genetische karakterisering en selectietechnieken, in de verbeterde kweektechnieken voor larven en nieuwe merktechnologieën voor het kleine broed. Dit liet wetenschappers toe om nieuwe strategieën te ontwikkelen om de doeltreffendheid van herstockeringsprogramma's te verbeteren. Gezien de kritieke situatie van de visserij in Europa dienen zowel wetenschappers als vissers het potentieel van het herstockeren met een vernieuwde aandacht te bestuderen. Dit gebeurt bij voorkeur op basis van gezamenlijke inspanningen op het pan-Europese niveau.

Kennis gebundeld voor de toekomst

De *European Ecosystem-based Fisheries Enhancement workshop*, mede georganiseerd door EWI (met ondersteuning van € 12.000), het VLIZ³, het ASEM-platform⁴ en het IVLO⁵, bracht een 30-tal topdeskundigen inzake visserij, mariene biologie en aquacultuur van binnen en buiten Europa samen in Brugge. De actieve participatie van beleidsmedewerkers uit het Europese Directoraat-generaal Onderzoek, Visserij en Maritieme zaken verzekerde dat een aantal aanbevelingen ingebed zullen worden in het EU-visserijbeleid.

FIGUUR 1 – Evolutie van de totale wereldvisvangst en vis- en schaaldierenproductie in de laatste 56 jaar.

FIGUUR 2 – Geïntegreerd aquacultuurproject in een baai van de provincie Shangdong, PR China.
© Laboratory of Aquaculture & Artemia Reference Center, Ghent University, Belgium

Het onderzoek ter ondersteuning van duurzame herstockeringsprogramma's moet multidisciplinair zijn, gebaseerd op een ecosysteembenadering en in overleg met de talrijke belanghebbenden uit alle sectoren. Toekomstig onderzoek moet gericht zijn op:

- continue kennisverwerving inzake het Europese mariene en kustmilieu om een beter inzicht te

krijgen in de populatiestructuur en de dynamiek van commerciële en niet-commerciële soorten;

- de integratie van herstockeringsprogramma's in een ecosysteembenadering, ondersteund door socio-economisch onderzoek en ingekaderd in een participatieve aanpak;
- de ontwikkeling van concepten, instrumenten en

methodes om de geschiktheid te beoordelen van commerciële soorten die in aanmerking komen voor het herstockeren;

- het verbeteren van aquacultuurtechnologieën en -methodologieën voor *ecosystem-based* herstockeringsprogramma's met een minimale ongunstige impact op het milieu.

Daarnaast zal de grote Europese diversiteit in mariene en kusthabitats specifieke regionale benaderingen vergen. De antwoorden op deze uitdagingen moeten uiteindelijk bijdragen tot een vernieuwd visserijbeleid. Met de expertise die Vlaanderen in huis heeft, o.m. het wereldberoemde *Artemia Reference Centre*⁶ met het Gent *Aquaculture Research Consortium*, het ASEM-platform en de ervaringen met kleine herstockeringsexperimenten, zijn de Vlaamse onderzo-

kers goed geplaatst om hieraan een belangrijke bijdrage te leveren.

Noten

- 1 Team Beleidsondersteuning en Academisch Beleid, Administratie Economie, Wetenschap en Innovatie, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.
- 2 *Food and Agriculture Organization*, 2006.
- 3 Vlaams Instituut voor de Zee (<http://www.vliz.be>), eveneens ondersteund door EWI.
- 4 <http://www.asemaquaculture.org/>.
- 5 Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (http://www.ilvo.vlaanderen.be/index_nl.htm).
- 6 <http://www.aquaculture.ugent.be>.

Op maandag 26 november, om 12.30, spreekt

Prof. Dr. Christine Van den Wyngaert

Rechter in het Joegoslavië-Tribunaal, Hoogleraar Strafrecht aan de UA, over

‘Ervaringen van en met het Joegoslavië –Tribunaal’

PLAATS : Deze lunch-bijeenkomsten vinden plaats in, en met de medewerking van, het Regionaal Informatiecentrum van de Verenigde Naties, Résidence Palace, Wetstraat 155, 1040 Brussel, Quartier Rubens, Block C2, resp. 8e en 7e verd.

INSCHRIJVING : Gelieve Uw deelname te willen bevestigen per e-mail aan info@vvn.be, aan neri.sybesma@pandora.be, of per telefoon/fax 02/ 380 31 27

Voor broodjes wordt gezorgd. Bijdrage in de kosten: 5.00 Euro.

